אתיא לאחלופי בראשון הא קא אתי רגל שלישי ת"ר בראשונה כל מי שמצא אבידה היה מכריז עליה שלשה רגלים ואחר רגל אחרון שבעת ימים כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד [א]משחרב בית המקדש שיבנה במהרה בימינו התקינו שיהו מכריזים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ומשרבו האנסים התקינו שיהו מודיעין לשכיניו ולמיודעיו ודיו מאי משרבו האנסין [ב]דאמרי אבידתא למלכא רבי אמי אשכח אודייא דדינרי חזייה ההוא [א)]בר נש דקא מירתת א"ל זיל שקול לנפשך דלאו פרסאי אנן דאמרי אבידתא למלכא ת"ר [ג]אבן טוען היתה בירושלים כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם וכל מי שמוצא אבידה נפנה לשם זה עומד ומכריז וזה עומד ונותן סימנין ונוטלה וזו היא ששנינו [ב)]צאו וראו אם נמחת אבן הטוען: **מתני'** [ד]אמר את האבידה ולא אמר סימניה לא יתן לו [ה]והרמאי אע"פ שאמר סימניה לא יתן לו שנאמר [ו]עד דרוש אחיך אותו עד שתדרוש את אחיך אם רמאי הוא אם אינו רמאי: **גמ'** אתמר רב יהודה אמר אבידתא מכריז ור"נ אמר גלימא מכריז רב יהודה אמר אבידתא מכריז דאי אמרת גלימא מכריז חיישינן לרמאי ר"נ אמר גלימא מכריז לרמאי לא חיישינן דא"כ אין לדבר סוף תנן אמר את האבידה ולא אמר את סימניה ה"ז לא יתן לו אי אמרת בשלמא אבידתא מכריז הא קמ"ל אע"ג דאמר גלימא כי לא אמר סימנין לא מהדרינן ליה אלא אי אמרת גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר איהו גלימא צריכא למימר כי לא אמר סימנין לא מהדרינן ליה אמר רב ספרא לעולם גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר איהו סימנין ומאי לא אמר את סימניה [ז]לא אמר סימנין מובהקין דידה: והרמאי אע"פ שאמר סימניה ה"ז לא יתן לו: ת"ר בראשונה כל מי שאבדה לו אבידה היה נותן סימנין ונוטלה משרבו הרמאין [ח]התקינו שיהו אומרים לו צא והבא עדים דלאו רמאי את וטול כי הא דאבוה דרב פפא אירכס ליה חמרא ואשכחוה אתא לקמיה דרבה בר רב הונא אמר ליה זיל אייתי סהדי דלאו רמאי את וטול אזל אייתי סהדי אמר להו ידעיתון ביה דרמאי הוא אמרו ליה אין אמר להו אנא רמאה אנא אמרו ליה אנן לאו רמאי את קאמרינן אמר רבה בר רב הונא [ט]מסתברא לא מייתי איניש חובתא לנפשיה: **מתני'** [י]כל דבר שעושה ואוכל יעשה ויאכל ודבר שאין עושה ואוכל ימכר שנאמר [כ]והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו מה יהא בדמים ר"ט אומר [ל]ישתמש בהן לפיכך אם אבדו [מ]חייב באחריותן ר"ע אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אין חייב באחריותן: **גמ'** ולעולם אמר רב נחמן [ג)]אמר שמואל עד י"ב חדש תניא נמי הכי [נ]כל דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור מטפל בהן עד י"ב חדש מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן [ס]עגלים וסייחין מטפל בהן שלשה חדשים מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן אווזין ותרנגולין מטפל בהם שלשים יום מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן אמר רב נחמן בר יצחק תרנגולת כבהמה גסה תניא נמי הכי [ע]תרנגולת ובהמה גסה מטפל בהן שנים עשר חודש מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן עגלים וסייחין מטפל בהן ל' יום מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן [פ]אווזין ותרנגולין וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן קשיא עגלים וסייחין אעגלים וסייחין אווזין ותרנגולין אאווזין ותרנגולין עגלים וסייחין אעגלים וסייחין לא קשיא [ד)]הא דרעיא והא דפטומא אווזין ותרנגולין אאווזין ותרנגולין נמי לא קשיא [ה)]הא ברברבי הא בזוטרי: ושאינו עושה ואוכל: תנו רבנן והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו שלא יאכיל עגל לעגלים וסיח לסייחין אווזא לאווזין ותרנגול לתרנגולין: מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש וכו': עד כאן לא פליגי אלא

[ד)]**אתי לאחלופי בשני.** שמא יש שהוא סבור שאמר רגל שני: **אודיא דדינרי.** כלי מלא זהובים: **וזו היא ששנינו.** במסכת תענית (דף יט.) בחוני המעגל: **לאו וראו אם נמחה אבן טוען.** אם נכסת בגשמים שגבהו הגשמים למעלה הימנו יש גשמים יותר מדאי ואתפלל עליהם שילכו: **חיישינן לרמאי.** שמא שמע האובד מתאונן בין שכניו טליתי נאבדה וזה יודע את סימניה וכשישמע את מוצאה מכריז טלית מאלאתי יקום ויתן סימניה הלכך אבידתא מכריז ואינו נותן לב לומר טלית זו אבדתי ואלו סימניה: **אין לדבר סוף.** דהשתא נמי מסיק אדעתיה ואמר אם טלית היא שמצאת אלו סימניה: **אי אמרת בשלמא אבידתא מכריז.** ולא מזכיר שם החפץ אצטריך תנא לאשמועינן דאע"ג דאמר האי טלית אבדתי צריך ליתן סימנין: **אמרו ליה אין.** כסבורין שאמר להן ידעיתון ביה דלאו רמאי הוא שכך היה לו לשואלן: **מסתברא.** שזה היה דעתן מתחילה ואין כאן משום מגיד וחוזר ומגיד: **לא מייתי איניש חובה לנפשיה.** וכשהביאן לב"ד בטוח היה שלא יעידו חובתו: **מתני' כל דבר שעושה ואוכל.** אם אבידה זו דבר שיכולין להאכילו את שכר מעשיו כגון שור וחמור: **יעשה ויאכל.** ולא ימכור אותו המוצא אם שהו בעליו מלדרשו שכל אדם נוח לו בבהמתו שהכירה בו כבר ולימדה לרצונו: **ראה היאך תשיבנו לו.** שלא תאכילנו חצי דמיו שא"כ אין זו השבה: **לפיכך.** מפרש בגמרא [ה)]: **גמ' ולעולם.** וכי עד עולם זקוק זה לטפל בטורח שמירה: **שם דמיהן.** מוכרן ומניח הדמים אצלו: **עגלים וסייחין.** דקין שאין עושין מלאכה: **תרנגולין.** זכרים שאין מטילין בצים: **כבהמה גסה.** שעושה ואוכלת ומטפל בה י"ב חדש דיכול להאכילה דמי בצים: **מטפל.** אנשמיטר"א בלע"ז: **הא דרעיא הא דפטומא.** הא דקתני שלשה [חדשים] באדרין מרעה וכזמן הדשאים שאין טיפולו מרובה והא דקתני ל' [יום] בזמן שאין מרעה וצריך לפטמה על אבוסה ממה שבבית שדמיה יקרים: **רברבי.** [א] אוכלין הרבה הלכך ג' ימים דהא אוקימנא בזכרים: **שלא יאכיל עגל לעגלים.** מן העגלים שנמצאו לא יאכיל לו דמי עגל: **עד כאן לא פליגי.** לענין להתחייב באבידתו: אלא

אבן טוען. מפרש בירושלמי כשם שהאבן אינה יכולה לימחות כך אין יכולים להתפלל על רוב טובה: **שם** דמיהן. לקמן [ו)]גבי עסקא דרב ספרא מפרש בע"ה: **עד כאן לא פליגי אלא** בנשתמש בהן. לאו דוקא נשתמש דאם נשתמש לר"ע נמי חייב באחריותן כיון דלדידיה אסור להשתמש א"כ הוי שולח יד בפקדון ואפילו החזיר אין בכך כלום דהא ר"ע סבר בפרק המפקיד (לקמן דף מג:) דבעינן דעת בעלים אלא ולאי נשתמש לאו דוקא כדפרישית אלא בשכר שמוש שמותר להשתמש קאמר דלרבי טרפון דאית ליה דמותר להשתמש חייב באחריותן דכההיא הנאה דלא מיתרמי ליה זוזא שקיל להו והוי עלייהו שומר שכר ולר"ע דאסור להשתמש בהן פטור אבל אם לא היה מותר להשתמש היה פטור לכ"ע והיינו כרבה:

והוי

עין משפט נר מצוה

קיח א ב מיי' פי"ג מהל' גזלה ואבדה הלכה ט סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף ג:
קיט ג מיי' שם הל' א סמג שם:
קכ ד מיי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף ה:
קכא ה ו מיי' שם הל' ג ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:
קכב ז מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ו:
קכג ח טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף א:
קכד ט מיי' פי"ג מהל' גזלה ואבידה הל' טו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף כג:
קכה י כ מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף כה:
קכו ל מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף כג:
קכז מ מיי' שם הל' טז טוש"ע שם סעיף כג:
קכח נ מיי' שם הל' טו ועיין בהשגות ובמגיד משנה טוש"ע שם סעיף כג:
קכט ס מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף כד:
קל ע מיי' שם טוש"ע שם סעיף כג:
קלא פ מיי' שם טוש"ע שם סעיף כד:

◆

רבינו חננאל

ה: שמים וכו'. והנה מהלך ט"ו ימים היא. ואסיקנא לא שנא מקדש ראשון ולא שנא מקדש שני לא הטריחו באבידה יותר מדאי. ת"ר משחרב בית המקדש התקינו להיות מכריזין בכנסיות ובבתי מדרשות משרבו האנסין שאומרין אבדתא למלכא התקינו שיהא מודיע המוצאה לשכניו ולמיודעיו ודיו. פי' מהסס מירתא. ת"ר אבן הטוען היתה בירושלים כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם וכו' פי' אבן גבוהה היתה בירושלים והיה כל מוצא אבידה עולה עליה ומכריז וזו היא ששנינו בפרק סדר תעניות הכהני אמר להן חוני המעגל צאו וראו אם נמחית אבן הטוען. אבקש רחמים שיפסקו הגשמים: מתני' אמר את האבידה ולא אמר את סימניה. אוקימנה רב ספרא אליבא דרב נחמן דאמר גלימא מכריז [א)]לא כדאמר האבידה וסימניה ומאי לא אמר סימניה דקאמר במתני' לא אמר סימנין מובהקין דידה. ופשטינן בעינן דיהיב סימנין מובהקין והוא דאית סהדי דליתיה

[א)] אולי צ"ל כדאמר.

מסורת הש"ס

א) נ"א בר רומאה, ב) תענית יט., ג) [גיר' רי"ף ולעולם אמר שמואל וגיר' רא"ש אמר רב יהודה א"ש], ד) רש"ל מ"ז, ה) [לקמן כט.], ו) כש"ל: אם מן העגלים מלא, ז) [דף לג. ד"ה נ"ל],

◆

תורה אור השלם

ו וְאִם לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ:
דברים כב ב

◆

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה רברבי כו'. נ"ב אבל הרמב"ם פי' להיפך וכן נ"י בשם ר"ח:

◆

לעזי רש"י

אנשמיטר"א [אינטרימיטר"א]. להתעסק.

◆

מוסף רש"י

ראה היאך תשיבנו לו. שתהא בו השבה, שלא יאכל בביתך כדי דמיו ותתבעם ממנו (דברים כב ב).

◆

רבינו חננאל (המשך)

רמאי. ופשטינן דלא מייתי איניש חובה לנפשיה כדאבוה דרב פפא. תלמוד ארץ ישראל שמע סימניה בהאי כנישתא ואזל לכנישתא אחריתי יהיב סימניה והוא רמאי וכן כיוצא בו: מתני' כל דבר שעושה ואוכל יעשה ואוכל אוקימנא עד י"ב חדש. תניא נמי הכי כל דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור מטפל בהן כל י"ב חדש מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן עגלים וסייחים אם יכולין לרעות מטפל בהן ג' חדשים. אווזין ותרנגולין גדולים מטפל בהן ל' יום. ותניא אחריתי תרנגולת כבהמה גסה י"ב חדש וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו ג' ימים. ושאינו עושה ואוכל ימכור שנאמר והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו. שלא יאכיל עגל לעגלים. פי' לא תמכור עגל היום